

PROJEKTOWANE POSTANOWIENIA UMOWY (projekt umowy)

**UMOWA NR .....
na roboty budowlane**

zawarta w Łysomicach w dniu ..... r. pomiędzy:

Gminą Łysomice, 87-148 Łysomice, ul. Warszawska 8, powiat toruński, woj. kujawsko-pomorskie, REGON: 871118738, NIP: 879-25-93-527, reprezentowaną przez:

.....
przy kontrasygnacie .....

zwaną dalej **Zamawiającym**,

a

.....
reprezentowaną przez:

.....
zwaną dalej **Wykonawcą**,

łącznie zwane dalej **Stronami**.

Umowa zawarta w wyniku udzielenia zamówienia w trybie podstawowym pn.: „**MODERNIZACJA BUDYNKU SPZOZ W MIEJSCOWOŚCI TURZNO**”, prowadzonego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1605 ze zm.), dalej „ustawa Pzp”, o następującej treści:

§ 1

Przedmiot umowy

1. Gmina Łysomice realizuje zamówienie publiczne pn.: „Modernizacja budynku SPZOZ w miejscowości Turzno”.
2. Umowa dotyczy wykonania robót budowlanych dla zamierzenia budowlanego: modernizacji budynku samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w miejscowości Turzno, przy ulicy Osiedlowej 1, na terenie gminy Łysomice.
3. Zamówienie współfinansowane jest z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych.
4. Przedmiot zamówienia należy wykonać zgodnie z postanowieniami:
  - umowy,
  - specyfikacji warunków zamówienia (zwaną również „SWZ”),
  - złożonej oferty,
  - zasad sztuki budowlanej i wiedzy technicznej,
  - obowiązujących norm, przepisów i technologii producentów materiałów i urządzeń zastosowanych przy realizacji zamówienia,
  - dokumentacji technicznej (z załącznikami, w tym dokumentacja projektowa, STWiORB), stanowiącej załącznik nr 1 do umowy, zwany dalej dokumentacją techniczną.
5. Roboty budowlane powinny być wykonane w sposób zapewniający sprawność i funkcjonalność całego obiektu (wraz z niezbędną infrastrukturą).
6. Zakres zamówienia obejmuje w szczególności:
  - 1) Wyburzenie istniejących i budowę nowych schodów zewnętrznych;
  - 2) Demontaż istniejącej windy dla osób niepełnosprawnych oraz montaż platformy przyschodowej;
  - 3) Wymianę okładzin oraz balustrad istniejących tylnych schodów zewnętrznych;
  - 4) Wykonanie termomodernizacji budynku w zakresie docieplenia ścian zewnętrznych, stropodachu, stropu nad piwnicą oraz wymiany stolarki zewnętrznej na parterze;
  - 5) Wymianę orynowania;
  - 6) Rozbiórkę części ścianek działowych;
  - 7) Montaż ścianek działowych w technologii karton – gips oraz wykonanie ścian murowanych z betonu komórkowego;
  - 8) Rozbiórkę i wykonanie nowego uwarstwienia posadzek na parterze i części piwnicy;

- 9) Skucie i wykonanie nowych tynków na parterze i części piwnicy;
- 10) Wykonanie robót szpachlarsko – malarskich oraz okładzinowych;
- 11) Wymianę stolarki drzwiowej wewnętrznej na parterze i części pomieszczeń piwnicznych;
- 12) Wymianę źródła ciepła budynku na kotły gazowe;
- 13) Wymianę instalacji c.o. w piwnicy oraz na parterze wraz z wykonaniem ogrzewania podłogowego na parterze, wymianę instalacji wod-kan w piwnicy oraz na parterze;
- 14) Wykonanie instalacji mechanicznej wywiewnej w zakresie kondygnacji parteru oraz nowych pomieszczeń technicznych w piwnicy;
- 15) Wymianę instalacji elektrycznej wraz z wykonaniem nowej rozdzielni (parter i część piwnicy);
- 16) Wymianę oświetlenia;
- 17) Wymianę instalacji alarmowej;
- 18) Wykonanie instalacji internetu;
- 19) Wykonanie instalacji CCTV;
- 20) Organizację placu budowy w sposób umożliwiający korzystanie z obiektu przez właścicieli lokali mieszkalnych;
- 21) Przygotowanie, organizacja, zabezpieczenie oraz uprzątnięcie po zakończeniu Inwestycji zaplecza budowy oraz terenu budowy;
- 22) wykonanie rozruchu i sprawdzenia wszelkich instalacji i systemów (wraz ze sprawdzeniem ich efektywności w stosunku do założeń projektowych) stanowiących zakres zamierzenia budowlanego, wraz ze szkoleniem przedstawicieli Zamawiającego z zakresu ich obsługi;
- 23) Obsługę geodezyjną polegającą na wytyczeniu elementów zagospodarowania;
- 24) Wykonanie geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej wraz ze sporządzeniem w jej wyniku dokumentacji geodezyjno – kartograficznej;
- 25) Sporządzenie dokumentacji powykonawczej, opisanej i skompletowanej w dwóch egzemplarzach, zawierającą m.in. inwentaryzację geodezyjną powykonawczą wraz ze szkicami i zestawieniem parametrów technicznych obiektu;
- 26) Wykonania własnym kosztem i staraniem wszystkie wymagane prawem próby i badania, a ich wyniki, zezwolenia, zaświadczenia i certyfikaty przedłożyć wraz z wnioskiem o dokonanie odbioru końcowego;
- 27) Uzyskanie, skompletowanie i przekazanie Zamawiającemu dokumentów niezbędnych do uzyskania przez Zamawiającego pozwolenia na użytkowanie, zależnych od Wykonawcy;
- 28) Wykonanie przeglądów gwarancyjnych i napraw gwarancyjnych w okresie gwarancji.

§ 2

1. Wykonawca oświadcza, że zapoznał się miejscem prowadzenia robót oraz, że je akceptuje bez zastrzeżeń, ponadto oświadcza, że zapoznał się z treścią dokumentacji technicznej i nie wnosi do niego uwag, a także uznaje, że nadaje się on do realizacji przedmiotu zamówienia. Dokumentacja techniczna przekazana Wykonawcy stanowi własność Zamawiającego.
2. Wykonawca wyda Zamawiającemu w ciągu 7 dni od zawarcia umowy **kosztorys ofertowy szczegółowy lub uproszczony zgodny z przepisami prawa**, zawierający elementy cenotwórcze: stawkę roboczogodziny, zysk, ceny materiałów i kosztów, które strony mogą wykorzystać w celu wyliczenia wartości ewentualnych robót zaniechanych, zamiennych, dodatkowych lub wykonanych na dzień odstąpienia od umowy, bądź na inne potrzeby Zamawiającego związane z rozliczeniem uzyskanego dofinansowania.
3. Wykonawca wyda Zamawiającemu w ciągu 7 dni od zawarcia umowy uzgodniony wcześniej z Zamawiającym **harmonogram rzeczowo-czasowo-finansowy robót**, terminy realizacji robót i ich zakończenie zgodnie z § 3 oraz termin odbioru robót obejmujący swym zakresem wartość udzielonej zaliczki, o której mowa w § 4. Harmonogram za zgodą stron może być aktualizowany w trakcie realizacji umowy i stanowi integralną część umowy.
4. Wykonawca, w uzgodnieniu z Inspektorem Nadzoru będzie przekazywał drogą elektroniczną Zamawiającemu oraz Inspektorowi Nadzoru tygodniowy szczegółowy harmonogram robót. Harmonogram za zgodą stron może być aktualizowany w trakcie realizacji umowy.
5. Jeżeli Inspektor nadzoru inwestorskiego zgłosi uwagi do projektu zaktualizowanego Harmonogramu rzeczowo-finansowego, uzasadnione odniesieniem do wymagań realizacyjnych opisanych w dokumentacji technicznej lub w Umowie, w szczególności dotyczące jego niezgodności z postanowieniami Umowy lub tempa wykonywania robót, Wykonawca jest zobowiązany do niezwłocznego, nie później niż w terminie 3 dni

roboczych od ich otrzymania, przedłożenia poprawionego Harmonogramu rzeczowo-finansowego uwzględniającego uwagi Inspektora nadzoru inwestorskiego oraz postanowienia Umowy.

6. Wykonawca zapewnia materiały, urządzenia i wyposażenie do wykonania przedmiotu umowy, które powinny być fabrycznie nowe, powinny posiadać świadectwa jakości, certyfikaty kraju pochodzenia oraz powinny odpowiadać:
  - 1) Polskim Normom przenoszącym normy europejskie, a w przypadku ich braku Polskim Normom;
  - 2) wymaganiom dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót;
  - 3) wymaganiom dla wyrobów dopuszczonych do obrotu i stosowania w budownictwie.
7. Na każde żądanie Zamawiającego lub inspektora nadzoru, Wykonawca obowiązany jest okazać w stosunku do wskazanych materiałów, urządzeń lub produktów – stosowny i prawem wymagany – dokument (atest, certyfikat, aprobatę techniczną, świadectwo jakości).
8. Wykonawca zapewni potrzebne oprzyrządowanie, potencjał ludzki oraz materiały wymagane do zbadania na żądanie Zamawiającego jakości robót wykonanych z materiałów Wykonawcy na terenie budowy, a także do sprawdzenia ilości zużytych materiałów.
9. Badania, o których mowa w ust. 9 realizowane będą przez Wykonawcę na jego koszt.
10. Jeżeli Zamawiający żąda badań dodatkowych, które nie były przewidziane niniejszą umową, to Wykonawca obowiązany jest przeprowadzić te badania.
11. Jeżeli w rezultacie przeprowadzania badań z ust. 11, okaże się, że zastosowane materiały, bądź wykonanie robót jest niezgodne z umową, to koszty badań dodatkowych obciążają Wykonawcę, w przypadku gdy wyniki wykazą, że materiały, urządzenia bądź wykonane roboty są zgodne z umową, to koszty tych badań obciążają Zamawiającego.
12. Wszystkie materiały pochodzące z prowadzonych robót będą stanowiły własność Wykonawcy.
13. Wykonawca jest wytwórcą odpadów w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, w związku z tym zobowiązany jest do przestrzegania przepisów tejże ustawy oraz przepisów wynikających z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Wykonawca w trakcie realizacji przedmiotu umowy ma obowiązek w pierwszej kolejności poddania odpadów budowlanych (art. odpadów betonowych, gruzu budowlanego, ziemi) odzyskowi, a jeżeli z przyczyn technologicznych jest on niemożliwy lub nieuzasadniony z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych, zobowiązany jest do przekazania powstałych odpadów do unieszkodliwienia.
14. Wykonawca jest odpowiedzialny za ochronę środowiska w miejscu prowadzenia robót i w jego otoczeniu.

§ 3

Termin wykonania

1. Strony ustalają termin wykonania kompletnego przedmiotu zamówienia nie później niż **do 8 miesięcy od dnia zawarcia umowy, tj. do .....**
2. Za wykonanie umowy przyjmuje się podpisanie protokołu z odbioru kompletnego przedmiotu zamówienia.
3. Termin wykonania ustalony w umowie może ulec zmianie w przypadku wystąpienia okoliczności i na warunkach określonych w § 22.
4. Jeżeli Zamawiający uzna zasadność wystąpienia Wykonawcy, to ustali w porozumieniu z nim przedłużenie terminu realizacji. Znajdzie to wyraz w podpisaniu aneksu do umowy.
5. Strony uzgadniają, że za dzień wykonania robót objętych Umową uważa się dzień dokonania przez Inspektora Nadzoru pisemnego potwierdzenia zakończenia robót w dzienniku budowy.

§ 4

Wynagrodzenie i zapłata wynagrodzenia

1. Strony ustalają, że za zleconą Wykonawcy realizację przedmiotu umowy określonego w §1 niniejszej umowy, w zakresie i standardzie określonym w dokumentacji technicznej oraz w załącznikach, Zamawiający zapłaci Wykonawcy wynagrodzenie ryczałtowe w rozumieniu art. 632 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, a płatność zgodnie z naborem wniosków o dofinansowanie z Programu Rządowy Fundusz Polski Ład oraz regulaminem Programu, realizowana:
  - a) **płatność w formie zaliczki w wysokości kwoty ..... zł brutto**
zaliczka zostanie wypłacona w 2024 roku po wykonaniu min. 17 % zakresu robót (od zawarcia umowy zgodnie z harmonogramem rzeczowo - czasowo – finansowym), potwierdzona stosownym protokołem odbioru robót w terminie do 30 dni od dnia podpisania przez strony ww. protokołu

odbioru, przy czym wysokość zaliczki na poczet dalszych robót stanowić będzie kwotę 17 % wynagrodzenia brutto umowy;

- b) **dopuszcza się złożenie trzech faktur przejściowych** - płatnych etapowo – sukcesywnie do postępu prac:
- pierwsza płatność przejściowa w wysokości nie przekraczającej 3 % wartości wynagrodzenia brutto wypłacona w 2024 roku, wynagrodzenie za roboty budowlane wykonane na podstawie odbioru częściowego robót, potwierdzonych stosownym protokołem, przy czym dokonanie odbioru częściowego nie szybciej niż po wykonaniu 20 % zaawansowania robót budowlanych (od zawarcia umowy zgodnie z harmonogramem rzeczowo – czasowo – finansowym robót);
  - druga płatność przejściowa w wysokości nie przekraczającej 30 % wartości wynagrodzenia brutto wypłacona w 2025 roku, wynagrodzenie za roboty budowlane wykonane na podstawie odbioru częściowego robót, potwierdzonych stosownym protokołem, przy czym dokonanie odbioru częściowego nie szybciej niż po wykonaniu 50 % zaawansowania robót budowlanych (od zawarcia umowy zgodnie z harmonogramem rzeczowo – czasowo – finansowym robót);
  - trzecia płatność przejściowa w wysokości nie przekraczającej 30 % wartości wynagrodzenia brutto wypłacona w 2025 roku, wynagrodzenie za roboty budowlane wykonane na podstawie odbioru częściowego robót, potwierdzonych stosownym protokołem, przy czym dokonanie odbioru częściowego nie szybciej niż po wykonaniu 80 % zaawansowania robót budowlanych (od zawarcia umowy zgodnie z harmonogramem rzeczowo – czasowo – finansowym robót);
- c) **na podstawie faktury końcowej** po wykonaniu kompletnego i po jego protokolarnym odbiorze.
2. Łączna wartość wynagrodzenia za wykonanie całego przedmiotu umowy wynosi ..... zł netto (słownie: .....). Do wynagrodzenia zostanie doliczony podatek VAT, w wysokości obowiązującej w dniu wystawienia faktury. Na dzień zawarcia umowy stawka podatku VAT za realizację przedmiotu zamówienia wynosi ..... %, wartość podatku VAT ..... zł, **wynagrodzenie ryczałtowe w łącznej wysokości wynosi: ..... zł brutto (słownie: .....).**
  3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 3 jest wynagrodzeniem ryczałtowym, obejmuje wszelkie koszty związane z wykonaniem umowy. W ramach wynagrodzenia ryczałtowego Wykonawca zobowiązany jest do wykonania z należytą starannością wszelkich prac, robót budowlanych, dostaw i czynności przewidzianych w dokumentacji technicznej oraz niniejszej umowie, jak również m.in. robót przygotowawczych, porządkowych, organizacji placu budowy wraz z jego późniejszą likwidacją, koszty utrzymania zaplecza budowy, obsługi geodezyjnej i inne.
  4. **Wypłata zaliczki nastąpi w terminie do 30 dni od dnia podpisania przez strony protokołu odbioru częściowego, o której mowa w ust. 1** na rachunek bankowy Wykonawcy .....
. Z tytułu otrzymania zaliczki Wykonawca wystawi fakturę zaliczkową zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług. W pozostałym zakresie Wykonawca może wystąpić o płatności częściowe oraz zapewni finansowanie inwestycji w części niepokrytej na czas poprzedzający wypłatę środków z Promesy. Natomiast płatności przejściowe i końcowa nastąpi przelewem w terminie do 30 dni od daty otrzymania przez Zamawiającego prawidłowo wystawionej faktury przejściowej/końcowej lub zgodnie z regulaminem Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – w terminie nie dłuższym niż 35 dni od dnia odbioru końcowego inwestycji. Fakturę Wykonawca wystawi na Gminę Łysomice w formie papierowej lub fakturę ustrukturyzowaną przesłaną drogą elektroniczną, wskazując w niej jednocześnie nr rachunku, na który ma być dokonana płatność wynagrodzenia.
  5. Potwierdzeniem wykonania części zamówienia odpowiadającej wartościowo udzielonej zaliczki i płatności częściowych będą protokoły odbioru częściowego robót, o którym mowa w § 10 ust. 1 pkt 2 umowy.
  6. Zamawiający zweryfikuje wystawione faktury pod względem ich zgodności z zawartą umową lub protokołem odbioru robót.
  7. W przypadku wystąpienia błędów w wystawionych fakturach, Zamawiający wystąpi do Wykonawcy o dokonanie korekty faktury.
  8. Termin płatności faktur, w sytuacji opisanej w ust. 5, liczony będzie od dnia otrzymania prawidłowo wystawionej korekty faktury.
  9. Podstawą do określenia ceny, o której mowa w ust. 3, jest dokumentacja techniczna oraz zapisy SWZ, strony przyjmują, że Wykonawca wykona całe zamówienie w zakresie wynikającym z SWZ i dokumentacji technicznej bez dodatkowego wynagrodzenia.

10. Niedoszacowanie, pominięcie oraz brak rozpoznania zakresu przedmiotu umowy nie może być podstawą do żądania zmiany wynagrodzenia ryczałtowego, o którym mowa w ust. 3.
11. W przypadku konieczności zaniechania lub niewykonania części zakresu przedmiotu umowy objętego dokumentacją techniczną wskazaną w §1, SWZ strony przewidują, że wynagrodzenie Wykonawcy ulegnie odpowiednio zmniejszeniu o wartość prac niewykonanych.
12. Strony przewidują możliwość zmiany umowy poprzez zlecenie wykonania prac nieobjętych dokumentacją techniczną wskazaną w §1 na zasadach określonych w art. 454-455 ustawy Pzp za dodatkowym wynagrodzeniem. Wykonawca nie może wykonywać prac nieobjętych dokumentacją techniczną, bez uprzedniej zgody Zamawiającego wyrażonej na piśmie przez osoby umocowane do reprezentowania Zamawiającego - pod rygorem odmowy zapłaty za wykonane prace.

§ 5

Zabezpieczenie należytego wykonania umowy

1. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy wynosi – 2 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, co stanowi kwotę ..... zł (słownie: .....).
2. Zabezpieczenie należy wnieść najpóźniej w dacie zawarcia umowy.
3. Zabezpieczenie wnoszone jest w formie .....
4. Zamawiający zwróci (70 %) zabezpieczenia w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania go przez Zamawiającego za należyte wykonane.
5. Kwota pozostawiona na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi za wady lub gwarancji wynosi 30% wysokości zabezpieczenia. Ta część zabezpieczenia zostanie zwrócona w ciągu 15 dni po upływie okresu rękojmi za wady lub gwarancji, której okres odpowiedzialności ustalony został na okres, o którym mowa w § 16 ust. 1 umowy.
6. W sytuacji, gdy wskutek okoliczności zawartych w umowie wystąpi konieczność przedłużenia terminu realizacji zamówienia, Wykonawca przed podpisaniem aneksu lub najpóźniej w dniu jego podpisania, zobowiązany jest do przedłużenia terminu ważności wniesionego zabezpieczenia należytego wykonania umowy, albo jeśli nie jest to możliwe, do wniesienia nowego zabezpieczenia na okres wynikający z aneksu do umowy.
7. Jeżeli okres na jaki ma zostać wniesione zabezpieczenie przekracza 5 lat, zabezpieczenie w pieniądzu wnosi się na cały ten okres, a zabezpieczenie w innej formie wnosi się na okres nie krótszy niż 5 lat, przy czym Wykonawca oświadcza, że zobowiązuje się do przedłużenia zabezpieczenia lub wniesienia nowego zabezpieczenia na kolejne okresy. W przypadku nieprzedłużenia lub niewniesienia nowego zabezpieczenia najpóźniej na 30 dni przed upływem terminu ważności dotychczasowego zabezpieczenia wniesionego w innej formie niż w pieniądzu, Zamawiający zmienia formę na zabezpieczenie w pieniądzu, poprzez wypłatę kwoty z dotychczasowego zabezpieczenia. Wypłata, o której mowa w niniejszym ustępie, następuje nie później niż w ostatnim dniu ważności dotychczasowego zabezpieczenia. Zapisy dopuszczające wypłatę z dotychczasowego zabezpieczenia kwoty na dalsze zabezpieczenie w pieniądzu muszą być zawarte w składanym przez Wykonawcę zabezpieczeniu należytego wykonania umowy (jeśli dotyczy). Zabezpieczenie w innej formie niż w pieniądzu musi zawierać zapisy dotyczące potrącania kar umownych z zabezpieczenia należytego wykonania umowy.
8. Zabezpieczenie wniesione w pieniądzu Zamawiający przechowuje na oprocentowanym rachunku bankowym i zwraca je wraz z odsetkami wynikającymi z umowy tego rachunku, pomniejszone o koszty prowadzenia tego rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy Wykonawcy oraz potrącenia dokonane zgodnie z postanowieniami umowy.
9. Zamawiający jest upoważniony do potrącania kar umownych z zabezpieczenia należytego wykonania umowy, jak również innych kwot należnych Zamawiającemu z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Wykonawcę. Potrącenia mogą też nastąpić z należnego Wykonawcy wynagrodzenia z zastrzeżeniem regulacji wydanych w związku ze stanem epidemii lub stanem zagrożenia epidemicznego.
10. W trakcie realizacji umowy Wykonawca może dokonać zmiany formy zabezpieczenia na jedną lub kilka form, o których mowa w rozdziale 26 SWZ. Zmiana formy zabezpieczenia musi być dokonana z zachowaniem ciągłości zabezpieczenia i bez zmniejszenia jego wysokości.

§ 6

Nadzór

1. Inspektor nadzoru wypełnia obowiązki i działa w ramach upoważnień udzielonych przez Zamawiającego.
2. Obowiązki inspektora nadzoru określa ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

3. Inspektor nadzoru ma prawo przekazywać Wykonawcy dodatkowe rysunki i instrukcje, jakie niezbędne są do wykonywania robót zgodnie z umową oraz do usunięcia usterek w tych robotach, a Wykonawca ma obowiązek dostosować się do tych dodatkowych rysunków i instrukcji.
4. Wykonawca zapewnia inspektorowi nadzoru pełną dostępność do robót.

§ 7

1. Wykonawca na swój koszt ustanowi kierownika budowy i kierowników robót posiadającego wymagane uprawnienia budowlane.
2. Obowiązki kierownika budowy określa ustawa Prawo budowlane.
3. Kierownik budowy działa w imieniu i na rachunek Wykonawcy.
4. Ewentualna zmiana kierownika budowy wymaga pisemnego powiadomienia Zamawiającego.
5. Kierownik budowy ma obowiązek, od dnia przekazania Placu budowy do zakończenia realizacji przedmiotu umowy do codziennego przebywania, na placu budowy w trakcie wykonywania robót budowlanych stanowiących przedmiot Umowy w czasie minimum 4 godzin w ciągu dnia w godzinach pomiędzy 9.00, a 15.00.

§ 8

Ubezpieczenie

1. Wykonawca zobowiązany jest do posiadania ubezpieczenia prowadzonej działalności w zakresie realizowanym w ramach umowy, przez okres co najmniej od daty zawarcia umowy do odbioru końcowego. Ubezpieczenie musi obejmować, co najmniej:
  - 1) ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej kontraktowej i deliktowej z tytułu prowadzonej działalności w związku z realizacją umowy na sumę gwarancyjną w wysokości nie mniejszej niż 1 500 000,00 zł – na jedno i wszystkie zdarzenia;
  - 2) szkody powstałe wskutek wadliwego wykonania robót lub usług powstałych po przekazaniu przedmiotu wykonanej pracy lub usługi w użytkowanie odbiorcy, do wysokości sumy gwarancyjnej określonej w ust. 1 pkt 1;
  - 3) odpowiedzialność z tytułu szkód wyrządzonych w podziemnych i naziemnych instalacjach, kablach lub urządzeniach w czasie wykonywania prac, do wysokości sumy gwarancyjnej określonej w ust. 1 pkt 1;
  - 4) w przypadku, gdy Wykonawca będzie korzystał z usług podwykonawcy, umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej należy rozszerzyć o odpowiedzialność z tytułu szkód wyrządzonych przez podwykonawcę do wysokości sumy gwarancyjnej określonej ust. 1 pkt 1.
2. Wykonawca na każde żądanie Zamawiającego przedstawi kopię polisy ubezpieczeniowej odpowiadającej wymaganiom określonym w ust. 1 oraz przedstawi do wglądu na każdorazowe wezwanie Zamawianego oryginał dowodu opłacenia składki od powyższej polisy lub dowody opłacenia rat jeżeli składka jest wnoszona w ratach przez cały okres obowiązywania umowy.
3. Jeżeli Wykonawca nie przedstawi Zamawiającemu polisy, zgodnie z warunkami wskazanymi w ust. 2, Zamawiający może zawrzeć umowę ubezpieczeniową, polisę na którą powinien przedstawić Wykonawca, zaś koszty jakie poniósł opłacając składki ubezpieczeniowe może potrącić z wynagrodzenia należnego Wykonawcy lub kwota z tytułu opłacenia polisy ubezpieczeniowej będzie długiem do zapłacenia przez Wykonawcę.
4. W przypadku upływu terminu ważności ubezpieczenia, Wykonawca zobowiązany jest niezwłocznie do przedłużenia ubezpieczenia i doręczenia kserokopii polisy Zamawiającemu.

§ 9

Obowiązki Wykonawcy w procesie budowy

1. Wykonawca na własny koszt zabezpiecza i odpowiada za warunki bezpieczeństwa na placu budowy.
2. Obowiązkiem Wykonawcy jest prawidłowe wykonanie wszystkich prac związanych z realizacją przedmiotu umowy w zakresie umożliwiającym oddanie obiektu do użytku, a także użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem.
3. Od chwili przekazania placu budowy, aż do chwili odbioru końcowego Wykonawca ponosi całkowitą odpowiedzialność za prowadzone roboty i budowę.
4. W przypadku natrafienia na instalację lub urządzenia infrastruktury podziemnej Wykonawca poinformuje o tym fakcie właściciela tego urządzenia w celu sprawowania nadzoru nad rozwiązaniem powstałej kolizji oraz inspektora nadzoru.
5. Wykonawca chroni przed uszkodzeniem wykonane przez siebie roboty, aż do momentu odbioru końcowego.

6. W razie uszkodzenia, zniszczenia wykonanych robót, Wykonawca na swój koszt dokona naprawy i doprowadzi roboty do stanu poprzedniego.
7. Wykonawca bez dodatkowego wynagrodzenia zobowiązuje się do:
  - 1) urządzenia i zabezpieczenia placu budowy, wraz z zabezpieczeniami wynikającymi z dokumentacji technicznej i z przepisów BHP i ppoż., dostępu do energii elektrycznej i wody oraz innych mediów na potrzeby realizacji robót na swój koszt;
  - 2) opracowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, uwzględniającego specyfikację obiektu budowlanego i warunki prowadzenia robót budowlanych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;
  - 3) segregowania, składowania, unieszkodliwiania odpadów oraz gruzu budowlanego, ich wywozu i opłat za czas ich składowania – opłaty wynikające z przepisów wykonawczych do ustawy o odpadach;
  - 4) demontażu, naprawy, montażu ogrodzeń lub innych elementów istniejących, zagospodarowania terenu uszkodzonych podczas realizacji robót (jeśli dotyczy);
  - 5) w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia obiektu, jego części bądź urządzeń w toku realizacji – naprawienia ich i doprowadzenia do stanu pierwotnego;
  - 6) ponoszenia odpowiedzialności wobec osób trzecich za wszelkie szkody spowodowane w związku z prowadzonymi robotami i na placu budowy;
  - 7) pokrycia wszelkich opłat i kar nałożonych przez podmioty, organy i instytucje za dokonane przez Wykonawcę: złamanie prawa, przekroczenie norm i przepisów w trakcie realizacji umowy oraz zawinione zaniedbania;
  - 8) dokonania odkrywek w przypadku nie zgłoszenia robót do odbioru ulegających zakryciu lub zanikających;
  - 9) kierowania do wykonywania robót budowlanych wyłącznie osób posiadających odpowiednie kwalifikacje, uprawnienia i doświadczenie oraz zapewnienie dozoru, a także zapewnienie właściwych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy;
  - 10) utrzymania każdego placu budowy w stanie wolnym od przeszkód komunikacyjnych oraz usuwania na bieżąco zbędnych materiałów, odpadów i śmieci;
  - 11) umożliwienia wstępu na teren budowy pracownikom organu nadzoru budowlanego i pracownikom jednostek sprawujących funkcje kontrolne oraz uprawnionym przedstawicielom Zamawiającego;
  - 12) uporządkowania placu budowy po zakończeniu robót i przekazania Zamawiającemu najpóźniej do dnia odbioru końcowego;
  - 13) dostarczania inspektorowi nadzoru przed wbudowaniem, zainstalowaniem, użyciem niezbędnych dokumentów potwierdzających parametry techniczne oraz wymagane normy stosowanych materiałów i urządzeń w tym, art. atesty, certyfikaty, gwarancje producentów na materiały, urządzenia i wyposażenie, wyniki oraz protokoły badań, sprawdzeń i prób dotyczących realizowanego przedmiotu umowy;
  - 14) kompletowania w trakcie realizacji robót dokumentacji zgodnie z przepisami Prawa budowlanego oraz przygotowania do odbioru końcowego protokołu i kompletu załączników;
  - 15) terminowego wykonania i przekazania przedmiotu umowy oraz oświadczenia, że roboty ukończone są całkowicie zgodne z umową i odpowiadają potrzebom, dla których są przewidziane według umowy;
  - 16) niezwłocznego informowania Zamawiającego i inspektora nadzoru o problemach technicznych lub okolicznościach, które mogą wpłynąć na jakość robót lub termin zakończenia robót;
  - 17) zorganizowania, przeprowadzenia i poniesienia ewentualnych kosztów niezbędnych pomiarów, prób, odbiorów i badań wynikających z przepisów techniczno-budowlanych;
  - 18) uzyskania protokołów odbioru wymaganych dla robót i urządzeń, które w świetle obowiązujących przepisów prawa są wymagane;
  - 19) likwidacji placów budowy i zaplecza własnego Wykonawcy nie później niż 7 dni od daty odbioru kompletnego przedmiotu umowy;
  - 20) udziału w corocznie przeprowadzanych przeglądach w okresie gwarancji i rękojmi;
  - 21) innych prac związanych z procesem budowy.
8. Wykonawca będzie niezwłocznie informował Zamawiającego o wszelkich istotnych kwestiach dotyczących realizacji zamówienia. W szczególności Wykonawca jest zobowiązany do niezwłocznego informowania Zamawiającego

- o konieczności wykonania prac dodatkowych lub zamiennych, a także o wszelkich szkodach powstałych podczas realizacji przez niego przedmiotu umowy.
9. Wykonawca ponosi całkowitą odpowiedzialność za szkody powstałe, z przyczyn leżących po jego stronie lub po stronie osób i podmiotów z nim współpracujących, w robotach wykonywanych przy realizacji przedmiotu umowy przez podwykonawców oraz za szkody powstałe u osób trzecich.
  10. Wykonawca powinien niezwłocznie pisemnie poinformować Zamawiającego o wszelkich okolicznościach, które mogą przeszkodzić prawidłowemu wykonaniu robót, a także informować o zmianach i odstępstwach od przedłożonych projektów i dokumentów, stanowiących podstawę realizacji umowy, których wprowadzenie może okazać się konieczne. W takim przypadku Wykonawca ma obowiązek uzyskać na powyższe zmiany i odstępstwa pisemną zgodę Zamawiającego.
  11. Roboty, materiały, urządzenia i wyposażenie – o ile występują, które nie będą odpowiadały obowiązującym przepisom, dokumentacji lub wymaganiom umownym, nie zostaną przez Zamawiającego odebrane. Wykonawca jest zobowiązany w zależności od żądania Zamawiającego, do dnia odbioru przedmiotu umowy, dokonać zmian tych robót, materiałów i wyposażenia, usunąć je lub wykonać na nowo na swój koszt.
  12. Zamawiający, zgodnie z art. 95 PZP, wymaga zatrudnienia przez Wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie stosunku pracy osób wykonujących wskazane poniżej czynności w trakcie realizacji przedmiotu zamówienia, a mianowicie:
    - 1) wykonania robót rozbiórkowych,
    - 2) wykonania robót instalacyjnych;
    - 3) wykonania robót wznoszenia konstrukcji;
    - 4) wykonania robót malarskich i okładzinowych;
    - 5) pokrywania podłóg i ścian;
    - 6) wykonania posadzek i elewacji;
    - 7) czynności operatorów sprzętu budowlanego.Powyższy wymóg nie dotyczy osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w zakresie, w jakim będą wykonywać osobiście roboty na rzecz Wykonawcy lub podwykonawcy.
  13. W trakcie realizacji zamówienia Zamawiający jest uprawniony do czynności kontrolnych wobec Wykonawcy odnośnie spełniania przez Wykonawcę lub podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie stosunku pracy osób wykonujących czynności wskazane w ust. 12, a w szczególności do:
    - 1) żądania oświadczeń i dokumentów w zakresie potwierdzenia spełniania wymogów i dokonywania ich oceny;
    - 2) żądania wyjaśnień w przypadku wątpliwości w zakresie spełniania wymogów;
    - 3) przeprowadzenia kontroli w miejscu wykonywania prac.
  14. W trakcie wykonywania umowy Wykonawca – na każde wezwanie Zamawiającego w wyznaczonym w wezwaniu terminie – przedłoży Zamawiającemu wskazane dowody na potwierdzenie spełnienia warunku zatrudnienia na podstawie stosunku pracy przez Wykonawcę lub podwykonawcę osób wykonujących czynności wskazane w ust. 12, tj.: oświadczenie Wykonawcy lub podwykonawcy o zatrudnieniu na podstawie stosunku pracy osób wykonujących czynności, których dotyczy wezwanie Zamawiającego. Oświadczenie takie powinno zawierać w szczególności: określenie podmiotu składającego oświadczenie, datę złożenia oświadczenia, wskazanie, że objęte wezwaniem czynności wykonują osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę wraz ze wskazaniem liczby tych osób, imion i nazwisk tych osób, datę zawarcia umowy, rodzaju stosunku pracy i wymiaru etatu, zakres obowiązków pracownika oraz podpis osoby uprawnionej do złożenia oświadczenia w imieniu Wykonawcy lub podwykonawcy.
  15. Z tytułu niespełnienia przez Wykonawcę lub podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie stosunku pracy osób wykonujących wskazane w ust. 12 czynności, Wykonawca zapłaci Zamawiającemu karę umowną określoną w § 19 ust. 2 pkt 6.
  16. Niezłożenie przez Wykonawcę w wyznaczonym przez Zamawiającego terminie określonym w wezwaniu (dopuszcza się przesłanie wezwania do Wykonawcy środkami komunikacji elektronicznej) żądanych przez Zamawiającego dowodów w celu potwierdzenia spełnienia wymogu zatrudnienia na podstawie stosunku pracy traktowane będzie jako niepełnienie przez Wykonawcę lub podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących czynności wskazane w ust. 12.
  17. Wykonawca w ramach wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu Umowy zobowiązany jest do uruchomienia i zgłoszenia do UDT lub innych instytucji urzędów przewidzianych do montażu zgodnie zapisami dokumentacji technicznej (jeżeli jest wymagane), zapewnienia nadzorów technicznych, specjalistycznych i

uzyskanie protokołów odbioru niezbędnych do przekazania obiektu do użytkowania i eksploatacji (w tym dokonanie wszelkich zgłoszeń do gestorów sieci - montażu układów pomiarowych), w tym protokołów odbioru technicznego przez odpowiednie służby techniczne gestorów mediów i jednostki organizacyjne w trakcie prowadzenia robót i po ich zakończeniu.

§ 10

Jeżeli w czasie wykonywania robót Wykonawca napotka na przeszkody nie przewidziane przez projektanta niezwłocznie zawiadamia inspektora nadzoru na piśmie dokonując również zapisu w dzienniku budowy.

§ 11

Odbiory robót

1. Strony ustalają, że przedmiotem odbioru końcowego jest wykonanie kompletnego przedmiotu zamówienia objętego umową potwierdzone protokołem odbioru końcowego. Data podpisania przez Zamawiającego protokołu odbioru końcowego jest datą wykonania całości robót budowlanych objętych umową. Odbiór końcowy nastąpi pod warunkiem nie stwierdzenia wad.
2. Przy wykonaniu przedmiotu umowy stosuje się:
  - 1) odbiory dla robót zanikających lub podlegających zakryciu;
  - 2) odbiór częściowy:
    - po wykonaniu zakresu robót potwierdzonych protokołem odbioru robót umożliwiającym wypłacenie zaliczki zgodnie z § 4 umowy,
    - w zakresie płatności częściowych;
  - 3) odbiór końcowy po zgłoszeniu gotowości do odbioru przez Wykonawcę po wykonaniu całości robót budowlanych objętych umową.
3. Odbiór z ust. 2 pkt 2 wyznacza Zamawiający, zawiadamiając telefonicznie lub mailem Wykonawcę nie później niż na 5 (pięć) dni przed wyznaczonym dniem.
4. Odbiór z ust. 2 pkt 1 wyznacza Wykonawca, zawiadamiając telefonicznie lub mailem Zamawiającego i inspektora nadzoru, co najmniej na 3 (trzy) dni przed wyznaczonym dniem z uwzględnieniem terminów niezbędnych do przeprowadzenia odbioru i usunięcia ewentualnych usterek stwierdzonych przy odbiorze. Inspektor nadzoru dokonuje sprawdzenia robót w terminie nie dłuższym niż 3 (trzy) dni.
5. Gotowość do odbioru z ust. 2 pkt 3 Wykonawca zgłasza Zamawiającemu zawiadamiając inspektora nadzoru z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w ust. 7 oraz terminu wykonania przedmiotu zamówienia, o którym mowa w § 3 ust. 1. Zawiadomienie dokonane winno być na piśmie, a termin biegnie od dnia, w którym Zamawiający potwierdził doręczenie zawiadomienia. Na tej podstawie Zamawiający wyznacza dzień i godzinę odbioru.
6. Jeżeli odbiór nie został dokonany z winy Zamawiającego w terminie ustalonym w ust. 5, mimo prawidłowego zawiadomienia o gotowości do odbioru, to Wykonawca nie pozostaje w zwłoce z wykonaniem zobowiązania wynikającego z umowy.
7. Zamawiający powoła komisję do przeprowadzenia odbioru końcowego. Zamawiający wyznaczy termin odbioru na dzień przypadający w ciągu 7 dni od otrzymania powiadomienia o gotowości i przystąpi do odbioru robót budowlanych z zachowaniem terminu określonego w § 3 ust. 1. Czynności odbioru Zamawiający przeprowadza w terminie do 7 dni.
8. Najpóźniej w dniu zgłoszenia przez Wykonawcę gotowości do odbioru końcowego, Wykonawca ma obowiązek przedłożenia Inspektorowi Nadzoru dokumentów, których dołączenia do zawiadomienia o zakończeniu budowy lub wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie wymagają przepisy Prawa Budowlanego, w szczególności Dokumentację Projektową z naniesionymi zmianami oraz dodatkową, jeśli zostanie sporządzona w trakcie realizacji umowy:
  - 1) dokumentację powykonawczą, opisaną i skompletowaną w dwóch egzemplarzach oraz na wcześniej zgłoszone żądanie Zamawiającego kosztorys powykonawczy;
  - 2) oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania robót z dokumentacją projektową, obowiązującymi przepisami i normami;
  - 3) atesty i certyfikaty dopuszczenia do stosowania w budownictwie użytych do wykonania umowy materiałów i urządzeń oraz protokoły badań, sprawdzeń i prób dotyczących realizowanego przedmiotu umowy;
  - 4) dziennik budowy;
  - 5) potwierdzone kopie geodezyjnych inwentaryzacji powykonawczych wraz ze sporządzoną w ich wyniku dokumentacją geodezyjno-kartograficzną z pomiarów;

- 6) wyniki pomiarów kontrolnych i badań;
  - 7) deklaracje zgodności lub certyfikaty zgodności (atesty) wbudowanych materiałów;
  - 8) protokoły prób, pomiarów i badań;
  - 9) inne dokumenty wymagane umową, dokumentacją techniczną oraz przepisami prawa lub wymogami instytucji dofinansowującej przedsięwzięcie.
9. Przy odbiorze końcowym Wykonawca wyda Zamawiającemu następujące dokumenty:
- 1) instrukcje obsługi/użytkowania i konserwacji w języku polskim (Wykonawca ma obowiązek uzgodnienia z Inspektorem Nadzoru formy dokumentu);
  - 2) protokół z przeszkolenia pracowników Zamawiającego z obsługi urządzeń;
  - 3) dokumentów rozliczeniowych z Podwykonawcami (jeżeli będą zgłoszeni, i pod każdy odbiór częściowy);
10. Jeżeli odbiór nie został dokonany w ustalonych terminach z przyczyn dotyczących Zamawiającego pomimo zgłoszenia gotowości odbioru, to Wykonawca nie pozostaje w zwłoce ze spełnieniem zobowiązania wynikającego z umowy.
11. Jeżeli w toku czynności odbioru zostanie stwierdzone, że przedmiot odbioru nie osiągnął gotowości do odbioru z powodu nie zakończenia robót lub ich wadliwego wykonania (wady istotne) lub braku decyzji o pozwoleniu na użytkowanie, to Zamawiający odmówi odbioru z winy Wykonawcy.
12. W przypadku, gdy Zamawiający odmawia podpisania protokołu odbioru bez uzasadnionej przyczyny, Wykonawca uprawniony będzie do jednostronnego podpisania protokołu odbioru i wystawienia faktury na jego podstawie.

§ 12

1. Usterki i braki stwierdzone przy odbiorze końcowym całości robót budowlanych, Wykonawca usuwa na własny koszt w terminie nie dłuższym niż do 7 (siedmiu) dni.
2. O usunięciu usterek i braków Wykonawca zawiadamia pisemnie inspektora nadzoru, .
3. Nie usunięcie usterek lub braków w terminie spowoduje ich usunięcie przez Zamawiającego na koszt Wykonawcy. Poniesione wydatki Zamawiający potrąca z niezapłaconego wynagrodzenia Wykonawcy lub z zabezpieczenia należytego wykonania umowy.
4. Postanowienia ust. 1 ÷ 3 oraz § 13 stosuje się również do odbioru częściowego (w tym dotyczącej zaliczki).

§ 13

1. W razie stwierdzenia w toku czynności odbiorowych wykonanych robót budowlanych albo w okresie gwarancji i rękojmi wad lub naruszeń umowy, które nie nadają się do usunięcia, Zamawiający może według swobodnego wyboru:
  - 1) obniżyć wynagrodzenie Wykonawcy odpowiednio do zmniejszonej wartości użytkowej, technicznej lub estetycznej przedmiotu umowy;
  - 2) zażądać wykonania robót po raz drugi na koszt Wykonawcy, zachowując przy tym prawo do domagania się od Wykonawcy odszkodowania za szkody lub naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki;
  - 3) odstąpić od umowy z winy Wykonawcy.

§ 14

Odstąpienie od umowy i rozwiązanie umowy

1. Zamawiający może, oprócz przypadków określonych w przepisach Kodeksu cywilnego, oraz PZP odstąpić od umowy w okresie jej obowiązywania, jeżeli:
  - 1) Wykonawca nie dotrzymuje terminów realizacji określonych w harmonogramie, tj. w sposób nieprzerwany nie realizuje jej przez okres 14 dni z przyczyn dotyczących Wykonawcy;
  - 2) bez uzasadnionego powodu nie przystąpił do robót lub wstrzymał roboty i nie podjął ich pomimo wezwania Zamawiającego złożonego na piśmie;
  - 3) pomimo uprzednich dwukrotnych zastrzeżeń ze strony Zamawiającego, Wykonawca nie wykonuje robót zgodnie z umową lub uporczywie zaniedbuje zobowiązania umowne;
  - 4) Wykonawca przystąpił do likwidacji swojej działalności gospodarczej za wyjątkiem likwidacji przeprowadzonej w celu przekształcenia, został wydany nakaz zajęcia majątku Wykonawcy lub Wykonawca ogłosił zrzeczenie się swojego majątku na rzecz wierzycieli;
  - 5) Wykonawca wprowadził na teren budowy podwykonawców nie zaakceptowanych przez Zamawiającego.

2. Wykonawca może w czasie określonym w § 3 ust. 1, w jakim powinien być wykonany zakres umowy odstąpić od umowy gdy Zamawiający, utrudnia lub odmawia bez uzasadnienia dokonania odbioru.
3. Jeżeli nastąpiło odstąpienie od umowy, Wykonawca powinien natychmiast wstrzymać wykonywanie przedmiotu umowy, zabezpieczyć teren budowy przed mogącymi nastąpić uszkodzami, dokonać komisyjnie z udziałem Zamawiającego inwentaryzacji wykonanych robót, co powinno nastąpić przed terminem określonym w ust. 5 oraz opuścić go w terminie 7 dni od daty odstąpienia.
4. Inspektor nadzoru w przypadku odstąpienia od umowy ustala wartość robót wykonanych przez Wykonawcę na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji
5. Odstąpienie następuje w terminie 7 dni po pisemnym zawiadomieniu drugiej strony.
6. Strona odstępująca od umowy zobowiązana jest wskazać przyczynę odstąpienia. Strona może wyznaczyć termin do wypełnienia postanowień umowy z informacją, że po bezskutecznym upływie tego terminu odstąpi od umowy.
7. Jeżeli nastąpiło odstąpienie od umowy, Zamawiający:
  - 1) dokona protokolarnego odbioru wykonywanego przedmiotu umowy do dnia odstąpienia od umowy oraz przejmie plac budowy;
  - 2) sprawdzi fakturę Wykonawcy określającą wartość robót wykonanych do dnia odstąpienia od umowy obejmującą roboty wykonane zgodnie z projektem i obowiązującymi przepisami przydatne do zrealizowania przedmiotu umowy;
  - 3) dokona zapłaty uznanego wynagrodzenia Wykonawcy.
8. W razie odstąpienia od umowy przez Zamawiającego z powodu nie rozpoczęcia wykonywania robót udzielona zaliczka podlega zwrotowi całości.
9. Odstąpienie od umowy przez Zamawiającego nie zwalnia Wykonawcy z zapłacenia kary umownej.

§ 15

1. Zamawiający zgodnie z PZP może również odstąpić od umowy w przypadku, gdy:
  - 1) w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o zaistnieniu istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, lub dalsze wykonywanie umowy może zagrazić podstawowemu interesowi bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwu publicznemu;
  - 2) zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:
    - a) dokonano zmiany umowy z naruszeniem art. 454 i art. 455 PZP, odstąpienie od umowy następuje w części, której zmiana dotyczy,
    - b) Wykonawca w chwili zawarcia umowy podlegał wykluczeniu na podstawie art. 108 PZP,
    - c) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, w ramach procedury przewidzianej w art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, że Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które ciążyą na niej na mocy Traktatów, dyrektywy 2014/24/UE, dyrektywy 2014/25/UE i dyrektywy 2009/81/WE, z uwagi na to, że Zamawiający udzielił zamówienia z naruszeniem prawa Unii Europejskiej.
2. W przypadkach o których mowa w ust. 1 Wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy.

§ 16

Gwarancja i rękojmia

1. Wykonawca jest odpowiedzialny wobec Zamawiającego z tytułu rękojmi za wady fizyczne. Ustawowy termin obowiązywania rękojmi za wady zostaje rozszerzony o okres na jaki udzielona zostanie gwarancja, o której mowa w ust. 2 i wynosi ..... miesięcy, który liczy się od dnia odbioru końcowego wykonanego i odebranego przedmiotu zamówienia.
2. Zamawiający może dochodzić roszczeń z tytułu rękojmi za wady także po upływie terminu rękojmi, jeżeli reklamował wadę przed upływem tych terminów.
3. Niezależnie od uprawnień z tytułu rękojmi Wykonawca udziela Zamawiającemu gwarancji. Okres gwarancji wynosi ..... miesięcy, który liczy się od dnia odbioru końcowego wykonanego i odebranego kompletnego przedmiotu zamówienia, chyba że producent użytych materiałów udzieli dłuższej gwarancji.
4. Wykonawca deklaruje, iż elementy objęte gwarancją zostaną wykonane z najwyższą jakością i zachowają sprawność i funkcjonalność w okresie gwarancji, jedynie z wyłączeniem zwykłego zużycia oraz skutków nieprawidłowej eksploatacji.
5. Wykonawca zobowiązuje się do nieodpłatnego wypełnienia warunków gwarancji.

§ 17

1. Przeglądy w okresie gwarancji i rękojmi dokonywane będą raz w roku w terminach wyznaczonych przez Zamawiającego na następujących warunkach:
  - 1) komisyjne przeglądy gwarancyjne są bezpłatne i odbywać się będą, w każdym roku obowiązywania gwarancji i rękojmi na pisemne wezwanie Zamawiającego;
  - 2) datę, godzinę i miejsce dokonania przeglądu gwarancyjnego wyznacza Zamawiający, zawiadamiając Wykonawcę i inspektora nadzoru na piśmie, z co najmniej 5 dniowym wyprzedzeniem, w skład komisji przeglądowej będą wchodziły osoby wyznaczone przez Zamawiającego, osoby wyznaczone przez Wykonawcę oraz inspektor nadzoru;
  - 3) jeżeli Wykonawca został prawidłowo zawiadomiony o terminie i miejscu dokonania przeglądu gwarancyjnego, niestawienie się jego przedstawicieli nie będzie wywoływało żadnych ujemnych skutków dla ważności i skuteczności ustaleń dokonanych przez komisję przeglądową;
  - 4) z każdego przeglądu gwarancyjnego sporządzany będzie szczegółowy protokół przeglądu gwarancyjnego;
  - 5) w przypadku nieobecności przedstawicieli Wykonawcy, Zamawiający niezwłocznie przesyła Wykonawcy protokół z przeglądu;
  - 6) przegląd gwarancyjny może się odbyć również pod nieobecność inspektora nadzoru;
  - 7) w przypadku nieobecności inspektora nadzoru, Zamawiający niezwłocznie przesyła inspektorowi protokół z przeglądu.

§ 18

1. Wszelkie zawiadomienia, korespondencja oraz dokumentacja przekazywana w związku z niniejszą umową między stronami będzie sporządzana na piśmie i podpisana przez stronę zawiadamiającą. Zawiadomienia mogą być doręczane osobiście, przesyłane pocztą elektroniczną, kurierem lub listem.
2. Zawiadomienia będą wysyłane na adresy siedzib, adresy poczty elektronicznej podane przez strony. Każda ze stron zobowiązana jest do informowania drugiej strony o każdej zmianie miejsca zamieszkania, siedziby, adresu poczty elektronicznej lub numeru telefonu. Jeżeli strona nie powiadomiła o zmianie miejsca zamieszkania, siedziby, adresu poczty elektronicznej lub numeru telefonu, zawiadomienia wysłane na ostatni znany adres zamieszkania, siedziby lub poczty elektronicznej, strony uznają za doręczone.
3. Powiadamianie każdej ze stron umowy jest ważne tylko wtedy, kiedy odbywa się na piśmie. Powiadomienie będzie ważne tylko wtedy, kiedy zostanie doręczone adresatowi.

§ 19

Kary umowne

1. Strony zastrzegają sobie możliwość zastosowania niżej wymienionych kar umownych.
2. Wykonawca zapłaci Zamawiającemu karę umowną:
  - 1) za zwłokę w wykonaniu kompletnego przedmiotu umowy – w wysokości 0,2 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4 – za każdy dzień zwłoki, licząc od terminu w którym miało nastąpić wykonanie;
  - 2) za zwłokę w usunięciu wad i usterek stwierdzonych przy odbiorze i w okresie rękojmi/gwarancji – w wysokości 0,2 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4 – za każdy dzień zwłoki, licząc od ustalonego przez strony terminu usunięcia wad i usterek;
  - 3) za odstąpienie przez Zamawiającego od całości lub niewykonanej części umowy z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność Wykonawca – w wysokości 10 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4;
  - 4) za odstąpienie przez Wykonawcę od umowy z przyczyn niezależnych od Zamawiającego od całości lub niewykonanej części umowy – w wysokości 10 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4;
  - 5) za niespełnienie przez Wykonawcę lub podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie stosunku pracy osób wykonujących wskazane w § 9 czynności oraz za każdy przypadek nie złożenia dowodów potwierdzających wymóg zatrudnienia, Wykonawca zapłaci Zamawiającemu karę umowną – w wysokości 0,2 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4;
  - 6) za każdorazowy brak zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom – w wysokości 0,2 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4 chyba, że Wykonawca dokonał za zgodą Zamawiającego cesji płatności na rzecz podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy;

- 7) za każdorazowe nieprzedłożenie do zaakceptowania projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub projektu jej zmiany – w wysokości 0,2% wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4;
  - 8) za każdorazowe nieprzedłożenie poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany, której przedmiotem są roboty budowlane – w wysokości 0,2% wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4;
  - 9) za każdorazowe nieprzedłożenie poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany, której przedmiotem są dostawy lub usługi – w wysokości 0,2% wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4;
  - 10) za brak zmiany umowy o podwykonawstwo w zakresie terminu zapłaty – w wysokości 0,2 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4;
  - 11) za brak zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom z tytułu zmiany wysokości wynagrodzenia – tzw. waloryzacji, o której mowa w § 23 – w wysokości 0,2 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4;
  - 12) za niedopełnienie obowiązku kierownika budowy, o którym mowa w § 7 ust. 5 – w wysokości 500 zł za każdy dzień;
  - 13) za niewywiązanie się przez Wykonawcę z pozostałych zobowiązań wynikających z umowy – w wysokości 0,2% wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4.
3. Zamawiający zapłaci Wykonawcy karę umowną:
- 1) za zwłokę w przeprowadzeniu odbioru końcowego – w wysokości 0,2 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4 – za każdy dzień zwłoki, licząc od umownego terminu, w którym odbiór powinien być rozpoczęty;
  - 2) za odstąpienie od umowy przez Wykonawcę z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność Zamawiający – w wysokości 10 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4;
  - 3) za niewywiązanie się przez Zamawiającego z pozostałych zobowiązań wynikających z umowy – w wysokości 0,2% wynagrodzenia ryczałtowego brutto, określonego w § 4.
4. Łączna wysokość kar ze wszystkich tytułów nie może przekraczać 30% wynagrodzenia ryczałtowego brutto. Jeżeli kara umowna nie pokrywa poniesionej szkody, Strony mogą dochodzić odszkodowania uzupełniającego na zasadach ogólnych.
5. Zamawiający może potrącić przewidzianą w ust. 2 karę pieniężną z dowolnej należności Wykonawcy oraz z zabezpieczenia należytego wykonania umowy lub może być ona długiem do wyegzekwowania. Zapłacenie lub potrącenie kary nie zwalnia Wykonawcy z obowiązku dokończenia robót oraz innych zobowiązań umownych.

§ 20

Podwykonawstwo

1. Wykonawca może powierzyć wykonanie części zamówienia podwykonawcy. Powierzenie wykonania części zamówienia podwykonawcom nie zwalnia wykonawcy z odpowiedzialności za należyte wykonanie tego zamówienia.
2. Wykonawca realizuje przedmiot umowy przy udziale podwykonawcy, zawierając stosowne umowy w rozumieniu art. 7 pkt 27 ustawy PZP.
3. Wykonawca jest odpowiedzialny za działania lub zaniechania podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy.
4. Zamawiający żąda, aby przed przystąpieniem do realizacji zamówienia Wykonawca, o ile są już znane, podał nazwy albo imiona i nazwiska oraz dane kontaktowe podwykonawców i osób do kontaktu z nimi. Wykonawca zawiadamia Zamawiającego o wszelkich zmianach danych, o których mowa w zdaniu pierwszym, w trakcie realizacji zamówienia, a także przekazuje informacje na temat nowych podwykonawców, którym w późniejszym okresie zamierza powierzyć realizację zamówienia.
5. Jeżeli zmiana lub rezygnacja z podwykonawstwa dotyczyć będzie podmiotu, na zasoby którego Wykonawca powoływał się na zasadach określonych w art. 118 ust. 1 ustawy, w celu wykazania spełniania warunków udziału w postępowaniu Wykonawca jest zobowiązany wykazać Zamawiającemu, że proponowany inny podwykonawca lub Wykonawca samodzielnie spełnia je w stopniu nie mniejszym niż podwykonawca, na którego zasoby Wykonawca powoływał się w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia.
6. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamierzający zawrzeć umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane jest obowiązany, w trakcie realizacji zamówienia, do przedłożenia Zamawiającemu projektu tej umowy, a także projektu jej zmian, przy czym podwykonawca lub dalszy

podwykonawca jest obowiązany dołączyć zgodę wykonawcy na zawarcie umowy o podwykonawstwo o treści zgodnej z projektem umowy.

7. Zamawiający, w terminie 7 dni, zgłasza w formie pisemnej pod rygorem nieważności zastrzeżenia do projektu umowy o podwykonawstwo i do jej zmian, w przypadku gdy:
  - 1) nie spełnia ona wymagań określonych w dokumentach zamówienia;
  - 2) przewiduje termin zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy dłuższy niż 30 dni od dnia doręczenia wykonawcy, podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy faktury lub rachunku;
  - 3) zawiera postanowienia niezgodne z art. 463 PZP.
8. Niezgłoszenie przez Zamawiającego zastrzeżeń do przedłożonego projektu umowy o podwykonawstwo w terminie 7 dni uważa się za akceptację projektu umowy przez Zamawiającego.
9. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca przedkłada Zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane i jej zmian w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia.
10. Zamawiający w terminie 7 dni zgłasza w formie pisemnej od rygorem nieważności sprzeciw do umowy o podwykonawstwo i do jej zmian, w przypadku gdy:
  - 1) nie spełnia ona wymagań określonych w dokumentach zamówienia,
  - 2) przewiduje termin zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy dłuższy niż 30 dni od dnia doręczenia Wykonawcy, podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy faktury lub rachunku;
  - 3) zawiera postanowienia niezgodne z art. 463 PZP.
11. Niezgłoszenie przez Zamawiającego w formie pisemnej pod rygorem nieważności sprzeciwu do przedłożonej umowy o podwykonawstwo w terminie 7 dni uważa się za akceptację umowy przez Zamawiającego.
12. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane przedkłada Zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia z wyłączeniem umów o podwykonawstwo o wartości mniejszej niż 0,5% wartości umowy oraz umów o podwykonawstwo, których przedmiotem został wskazany przez Zamawiającego w dokumentach zamówienia. Wyłączenie o którym mowa w zdaniu pierwszym, nie dotyczy umów o podwykonawstwo o wartości większej niż 50.000 złotych. Podwykonawca lub dalszy podwykonawca, przedkłada poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię umowy również Wykonawcy.
13. Jeżeli w umowach o podwykonawstwo, których przedmiotem są dostawy lub usługi termin zapłaty wynagrodzenia jest dłuższy niż 30 dni, Zamawiający informuje o tym Wykonawcę i wzywa go do doprowadzenia do zmiany tej umowy.
14. Umowa z podwykonawcą lub dalszym podwykonawcą powinna stanowić w szczególności, że:
  - 1) zakres, termin wykonania robót i przedmiot robót objętych umową z podwykonawcą lub dalszym podwykonawcą musi być zbieżny z zakresem, terminem wykonania i przedmiotem określonym w umowie pomiędzy Zamawiającym, a Wykonawcą;
  - 2) termin zapłaty wygrodenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy przewidziany w umowie o podwykonawstwo nie był dłuższy niż 30 dni od dnia doręczenia Wykonawcy, podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy faktury lub rachunku, potwierdzających wykonanie zlecenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy dostawy, usługi lub roboty budowlanej;
  - 3) termin wynagrodzenia płatnego przez Wykonawcę za wykonane roboty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, powinien być ustalony w taki sposób, aby przypadał wcześniej niż termin zapłaty przez Zamawiającego wynagrodzenia należnego Wykonawcy.

Umowa o podwykonawstwo nie może zawierać postanowień kształtujących prawa i obowiązki podwykonawcy, w zakresie kar umownych oraz postanowień dotyczących warunków wypłaty wynagrodzenia, w sposób dla niego mniej korzystny niż prawa i obowiązki Wykonawcy, ukształtowane postanowieniami umowy między Zamawiającym, a Wykonawcą.

Niespełnienie powyższych warunków spowoduje zgłoszenie przez Zamawiającego odpowiednio sprzeciwu lub zastrzeżeń.

15. Zasady zawierania umów pomiędzy Wykonawcą, a podwykonawcą stosuje się odpowiednio do umów zawieranych pomiędzy podwykonawcą, a dalszym podwykonawcą. Przy zawieraniu umów o podwykonawstwo z dalszymi podwykonawcami wymagana jest zgoda Wykonawcy na zawarcie takiej umowy.

16. Zamawiający dokona bezpośredniej zapłaty wymagalnego wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, który zawarł zaakceptowaną przez Zamawiającego umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub który zawarł przedłożoną Zamawiającemu umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, w przypadku uchylenia się od obowiązku zapłaty odpowiednio przez Wykonawcę, podwykonawcę lub dalszego podwykonawcę.
17. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 16 dotyczy wyłącznie należności powstałych po zaakceptowaniu przez Zamawiającego umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane lub po przedłożeniu Zamawiającemu poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi.
18. Bezpośrednia zapłata obejmuje wyłącznie należne wynagrodzenie, bez odsetek, należnych podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy.
19. Przed dokonaniem bezpośredniej zapłaty Zamawiający umożliwi Wykonawcy zgłoszenie pisemnie uwag dotyczących zasadności bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy. Zamawiający informuje o terminie zgłaszania uwag, nie krótszym niż 7 dni od dnia doręczenia tej informacji. W uwagach nie można się powoływać na potrącenie roszczeń Wykonawcy względem podwykonawcy niezwiązanych z realizacją umowy o podwykonawstwo.
20. W przypadku zgłoszenia uwag o których mowa w ust. 19, w terminie wskazanym przez Zamawiającego, Zamawiający może:
  - 1) nie dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy, jeżeli Wykonawca wykaże niezasadność takiej zapłaty albo
  - 2) złożyć do depozytu sądowego kwotę potrzebną na pokrycie wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy w przypadku istnienia zasadniczej wątpliwości Zamawiającego co do wysokości należnej zapłaty lub podmiotu, któremu płatność się należy, albo
  - 3) dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli podwykonawca lub dalszy podwykonawca wykaże zasadność takiej zapłaty.
21. W przypadku dokonania bezpośredniej zapłaty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, Zamawiający potrąca kwotę wypłaconego wynagrodzenia z wynagrodzenia należnego Wykonawcy.

§ 21

Roboty dodatkowe

1. Roboty dodatkowe, których potwierdzona przez Zamawiającego konieczność wystąpi podczas realizacji przedmiotu umowy w przypadku wystąpienia okoliczności, o którym mowa w art. 455 ust. 1 pkt 3 i 4 PZP, Wykonawca zobowiązany jest wykonać na podstawie aneksu do umowy o realizację robót dodatkowych, przy zachowaniu tych samych parametrów i standardów w oparciu o średnie stawki i ceny rynkowe nie wyższe jednak niż wg publikacji Sekocenbud za ostatni kwartał poprzedzający rozpoczęcie robót dla danego zakresu robót, z uwzględnieniem stawki roboczogodziny i zysku przyjętych w kosztorysie ofertowym Wykonawcy, o którym mowa w § 2 ust. 3 a następnie zaakceptowane przez Zamawiającego.
2. Podstawą wykonania robót dodatkowych jest protokół konieczności wykonania robót dodatkowych nieobjętych zamówieniem podstawowym, zawierający zakres robót, który stanowił będzie podstawę do zawarcia aneksu do umowy w tym zakresie.
3. Protokół konieczności jest sporządzany przez Kierownika budowy, rekomendowany przez Inspektora Nadzoru, akceptowany przez Zamawiającego i podpisywany przez: Kierownika budowy, Inspektora nadzoru inwestorskiego oraz Wykonawcę.
4. Na podstawie protokołu konieczności Wykonawca dokona wyceny robót (z uwzględnieniem składników kalkulacji z kosztorysu ofertowego), którą przedstawi do zaakceptowania Zamawiającemu przed zawarciem aneksu o realizację robót dodatkowych.
5. Decyzję o realizacji robót dodatkowych podejmuje Zamawiający. Inspektor nadzoru inwestorskiego nie jest upoważniony i umocowany do podejmowania jakichkolwiek decyzji w imieniu Zamawiającego w tym zakresie.
6. Dochodzenie roszczeń związanych z brakiem akceptacji przez Wykonawcę poleceń Inspektora nadzoru inwestorskiego, o których mowa w ust. 4, protokołu konieczności, o którym mowa w ust. 1, nie zwalnia Wykonawcy z obowiązku realizacji odpowiednio: poleceń Inspektora nadzoru inwestorskiego lub postanowień Protokołu konieczności.

§ 22**Zmiana umowy**

Zgodnie z art. 455 ust. 1 pkt 1 PZP Zamawiający przewiduje możliwość zmiany umowy w trakcie jej trwania niezależnie od wartości tej zmiany, w przypadku wystąpienia co najmniej jednej z wymienionych w niniejszym paragrafie okoliczności oraz określa warunki zmian.

1. W przypadku zmiany:
  - a) wysokości obowiązującej stawki podatku akcyzowego,
  - b) wysokości obowiązującej stawki podatku od towaru i usług w sytuacji, gdy w trakcie realizacji przedmiotu umowy nastąpi zmiana stawki podatku dla robót objętych przedmiotem umowy Zamawiający dopuszcza możliwość zmiany wysokości wynagrodzenia, określonego w umowie – zmianie ulega wartość brutto, wartość netto pozostaje bez zmian,
  - c) wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę albo wysokości minimalnej stawki godzinowej, ustalonych na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę,
  - d) zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenie zdrowotne,
  - e) zasad gromadzenia i wysokości wpłat do pracowniczych planów kapitałowych, o których mowa w ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych.- jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez wykonawcę.
2. W przypadku zmiany regulacji prawnych, w tym regulacji dotyczących Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych odnoszących się do praw i obowiązków stron umowy, wprowadzonych po jej zawarciu, wywołujących potrzebę zmiany sposobu realizacji umowy, Zamawiający dopuszcza możliwość zmiany sposobu realizacji umowy, wysokości wynagrodzenia określonego w umowie i sposobu jego rozliczenia, lub terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy.
3. W przypadku przestoju lub opóźnień w realizacji przedmiotu umowy, wywołanych przyczynami niezależnymi od stron umowy, w szczególności:
  - 1) warunków atmosferycznych uniemożliwiających prowadzenie robót budowlanych, przeprowadzanie prób i sprawdzeń, zgodnie z technologią przewidzianą przez producentów, dokonywanie odbiorów, w szczególności: temperatury powietrza poniżej 0° C, wiatr uniemożliwiający pracę ludzi lub maszyn budowlanych, gwałtowne opady deszczu (w tym oberwanie chmury), śniegu, gradobicie, burze z wyładowaniami atmosferycznymi;
  - 2) niewypałów i niewybuchów, znalezisk i wykopalisk archeologicznych;
  - 3) odmiennych od przyjętych w dokumentacji projektowej warunków geologicznych (kategorie gruntu, kurzawka, głązy narzutowe, warunki gruntowe;
  - 4) wystąpienia kolizji z niezainwentaryzowanymi lub błędnie zainwentaryzowanymi instalacjami sieci i budowli podziemnych oraz innego uzbrojenia podziemnego, co spowodowało wstrzymanie wykonania robót, zmianę dokumentacji projektowej lub wykonanie robót dodatkowych lub zamiennych;
  - 5) wystąpienia awarii na terenie budowy, za którą odpowiedzialności nie ponosi Wykonawca, co spowodowało wstrzymanie wykonania robót;
  - 6) wystąpienia warunków organizacyjno-technicznych, gdzie realizacja robót uwarunkowana jest przekazaniem frontu prac przez użytkownika lub zależy od działania innego podmiotu lub osób, bądź realizacji prac przez więcej niż jednego wykonawcę na wspólnym placu budowy, a także w przypadkach przerwania robót objętych przedmiotem umowy na czas realizacji robót dodatkowych nie objętych zamówieniem podstawowym, prac niemożliwych do przewidzenia albo prac polegających na powtórzeniu podobnych robót budowlanych, usług lub dostaw, bądź zależnymi wyłącznie od Zamawiającego;
  - 7) wystąpieniem następstw działania organów administracji, które w szczególności dotyczyć będą:
    - przekroczenia określonych przez prawo terminów wydawania przez organy administracji decyzji, zezwoleń, uzgodnień art.,
    - odmowy wydania przez organy administracji wymaganych decyzji, zezwoleń, uzgodnień;
  - 8) zaistnieniem uwarunkowań formalno-prawnych, w szczególności dotyczących wprowadzenia zmian do dokumentacji projektowej na etapie wykonawstwa robót z przyczyn niezależnych od obu stron;
  - 9) wystąpieniem innych przyczyn zewnętrznych niezależnych skutkujących niemożliwością prowadzenia prac, w szczególności: brak możliwości dojazdu oraz transportu materiałów na teren budowy spowodowany awariami, remontami lub przebudowami dróg dojazdowych, protesty mieszkańców,

przerwy w dostawie energii elektrycznej, wody, gazu, przerwy lub opóźnienia w dostawie materiałów lub urządzeń dedykowanych do wykonania przedmiotu umowy,

Zamawiający dopuszcza możliwość zmiany terminu wykonania kompletnego przedmiotu zamówienia, odpowiednio o okres opóźnienia spowodowanego jedną z zaistniałych przyczyn z zastrzeżeniem, że ewentualna zmiana musi uwzględniać priorytet regulacji § 3 ust.. 6.

4. W przypadku konieczności zmiany technologii wykonywania przedmiotu umowy, zastosowania rozwiązań zamiennych, zastępczych lub równoważnych, Zamawiający dopuszcza zmianę technologii wykonywania robót – w celu prawidłowego wykonania przedmiotu umowy oraz zmianę wynagrodzenia, określonego w umowie, w zakresie uwzględniającym zmienioną technologię oraz jeżeli w skutek wprowadzenia zmian wystąpi opóźnienie, bądź przewidywany okres realizacji robót w zmienionej technologii będzie dłuższy od dotychczasowego, Zamawiający dopuszcza możliwość zmiany terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy, o okres takiego opóźnienia lub o czas niezbędny do realizacji robót w zmienionej technologii oraz zmianę wynagrodzenia.
5. W przypadku, gdy z przyczyn technicznych, które nie mogły być przewidziane przez Zamawiającego pomimo dołożenia należytej staranności lub które ujawniły się podczas wykonywania prac, lub gdy jest to korzystne dla interesu publicznego lub interesu Zamawiającego w zakresie, w jakim korzyść może polegać na zmianach mających wpływ na:
  - 1) przyspieszenie wykonania;
  - 2) obniżenie kosztu ponoszonego przez Zamawiającego na wykonanie, utrzymanie, lub użytkowanie;
  - 3) poprawę sprawności lub wydajności;
  - 4) poprawę bezpieczeństwa realizacji lub usprawnienia realizacji przedmiotu zamówienia;
  - 5) na poprawę bezpieczeństwa użytkowania;
  - 6) poprawę parametrów technicznych;
  - 7) poprawę parametrów funkcjonalno-użytkowych;
  - 8) aktualizacji rozwiązań z uwagi na postęp technologiczny lub zmiany obowiązujących przepisów ,Zamawiający dopuszcza możliwość zmiany sposobu wykonania przedmiotu umowy i zmianę wynagrodzenia określonego w umowie oraz jeżeli wskutek wprowadzenia zmiany sposobu wykonania przedmiotu umowy wystąpi konieczność wydłużenia czasu niezbędnego dla wykonania przedmiotu umowy, Zamawiający dopuszcza zmianę terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy poprzez wydłużenie o okres takiego opóźnienia lub o czas konieczny dla wykonania przedmiotu umowy po wprowadzonych zmianach, jeżeli będzie dłuższy od czasu wykonania przewidzianego dla Wykonawcy przed taką zmianą.
6. W przypadku działania siły wyższej rozumianej jako wszystkie zdarzenia zewnętrzne niemożliwe do przewidzenia i niemożliwe do zapobieżenia przez stronę lub strony umowy, a zaistniałe po zawarciu umowy, w szczególności takie jak:
  - 1) wojny, działania wojenne, inwazje;
  - 2) terroryzm, rewolucje, powstania, wojny domowe;
  - 3) rozruchy, z wyjątkiem tych, które są ograniczone wyłącznie do pracowników wykonawcy lub jego podwykonawców lub Zamawiającego;
  - 4) zanieczyszczenie i inne podobnie niebezpieczne skutki spowodowane przez substancje toksyczne, z wyjątkiem tych, które mogą być przypisane użyciu przez Wykonawcę takich substancji;
  - 5) działania sił przyrody, w tym huragany, powodzie, intensywne opady atmosferyczne uniemożliwiające bezpieczną realizację przedmiotu umowy;
  - 6) ogólnokrajowe bądź regionalne spory w przemyśle lub też spory, które są częścią ogólnonarodowej lub regionalnej kampanii, a którym strona umowy nie mogła zapobiec,Zamawiający dopuszcza zmianę sposobu wykonania umowy, jednakże tylko w takim zakresie, aby po ustaniu działania siły wyższej Wykonawca mógł wykonać przedmiot umowy w sposób prawidłowy oraz jeżeli w wyniku działania siły wyższej wystąpi opóźnienie, dopuszcza zmianę terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy, określonego w umowie, poprzez przedłużenie o okres takiego opóźnienia i zmianę wynagrodzenia Wykonawcy.
7. W przypadku wystąpienia niemożliwych do przewidzenia warunków w miejscach realizacji robót Zamawiający dopuszcza możliwość zmiany technologii wykonywania robót i wynagrodzenia Wykonawcy, określonego w umowie oraz jeżeli w wyniku opisanych powyżej przeszkód wystąpi opóźnienie, Zamawiający dopuszcza zmianę terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy, poprzez przedłużenie o okres takiego opóźnienia.
8. W przypadku przestoju lub opóźnień w wykonywaniu prac przez Wykonawcę będących następstwem błędów w wymaganiach Zamawiającego, jeżeli w skutek opóźnień w wykonywaniu prac wystąpi wydłużenie czasu koniecznego

- dla wykonania przedmiotu umowy, Zamawiający dopuszcza zmianę terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy, poprzez wydłużenie o okres takiego opóźnienia lub o okres konieczny dla wykonania przedmiotu umowy po wprowadzonych zmianach oraz możliwość zmiany wynagrodzenia Wykonawcy określonego w umowie.
9. Dopuszczalna jest zmiana umowy w zakresie przedmiotu umowy, terminu realizacji zamówienia i wysokości wynagrodzenia, jeżeli zmiana umowy dotyczyć będzie materiałów, urządzeń, rozwiązań lub technologii wskazanych w opisie przedmiotu umowy, w tym w dokumentacji projektowej i polegać będzie na zastąpieniu ich materiałami, urządzeniami, rozwiązaniami lub technologiami równoważnymi w przypadku zaistnienia okoliczności uniemożliwiających, znacznie utrudniających lub świadczących o niecelowości i nieracjonalności pozyskania materiałów, urządzeń, rozwiązań lub technologii wskazanych w opisie przedmiotu umowy w tym w dokumentacji projektowej, w szczególności takich jak zaprzestanie produkcji, zaprzestanie importu, wykrycie wad istotnych.
  10. Zamawiający dopuszcza wystąpienie robót zaniechanych lub zmniejszenie zakresu robót stanowiących przedmiot umowy jeżeli nastąpi potrzeba zmniejszenia lub rezygnacji z wykonania części robót przez Zamawiającego, wartość ograniczenia zakresu zamówienia wynosi do 20% wynagrodzenia umownego brutto określonego w § 4, w takim przypadku zmianie ulegnie wynagrodzenie Wykonawcy, które wynosić będzie nie mniej niż 80%.
  11. W przypadku robót zaniechanych lub zmniejszenia zakresu przedmiotu umowy na skutek rezygnacji z określonych robót – jeżeli zmniejszenie lub rezygnacja dotyczyć będzie całego elementu kosztorysu ofertowego Wykonawcy, nastąpi odliczenie z wynagrodzenia należnego Wykonawcy wartości tego elementu; natomiast jeżeli dotyczyć będzie części robót z danego elementu, to obliczenie wartości niewykonanej części tego elementu, o którą pomniejszone zostanie wynagrodzenie należne Wykonawcy, nastąpi na podstawie ustalenia przez Zamawiającego i Wykonawcę, procentowego stosunku niewykonanych robót do wartości całego elementu.
Decyzje o zmniejszeniu zakresu robót podejmuje Zamawiający. Inspektor nadzoru nie jest upoważniony i umocowany do podejmowania jakichkolwiek decyzji w imieniu Zamawiającego w tym zakresie.
  12. W przypadku zwiększenia wynagrodzenia Wykonawcy w okolicznościach, o którym mowa w ust. 2 oraz ust. 4 – 10 obliczenie wartości zmienionego wynagrodzenia nastąpi w oparciu o średnie stawki i ceny rynkowe nie wyższe jednak niż wg publikacji Sekocenbud za ostatni kwartał poprzedzający rozpoczęcie robót dla danego zakresu, z uwzględnieniem stawki roboczogodziny i zysku przyjętych w kosztorysie ofertowym Wykonawcy, o którym mowa w § 2 ust. 3, następnie zaakceptowane przez Zamawiającego. Zwiększenie wynagrodzenia nie może przekroczyć 15% wynagrodzenia umownego brutto określonego w § 4.
Decyzje o zwiększeniu wynagrodzenia podejmuje Zamawiający. Inspektor nadzoru nie jest upoważniony i umocowany do podejmowania jakichkolwiek decyzji w imieniu Zamawiającego w tym zakresie.
  13. Zamawiający dopuszcza zmianę podwykonawcy w związku z zapisami § 20 ust. 4 i ust. 5.
  14. W przypadku uzgodnienia pomiędzy stronami skrócenia terminu wykonania kompletnego przedmiotu zamówienia, Zamawiający dopuszcza zmianę skutkującą skróceniem terminu wykonania kompletnego przedmiotu zamówienia o uzgodniony okres. Skrócenie terminu wykonania zamówienia nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
  15. Zamawiający dopuszcza zmianę formy zabezpieczenia należytego wykonania umowy zgodnie z art. 451 PZP.
  16. Zamawiający dopuszcza możliwość zmiany umowy w przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 455 ust. 1 pkt 2 lit b i c oraz ust. 2 PZP.
  17. Zamawiający przewiduje możliwość zmiany zasad płatności wynagrodzenia kompletnego przedmiotu zamówienia, określonego w § 4 w sytuacji, kiedy konieczne będzie wprowadzenie takich zmian w celu dostosowania warunków płatności do wymogów programu z jakiego współfinansowane jest zamówienie.
  18. Dopuszczalna jest zmiana umowy w zakresie wydłużenia terminu realizacji zamówienia w sytuacji, kiedy podmiot/podmioty współfinansujące jego realizację wyrażą zgodę na wydłużenie terminu na rozliczenie dofinansowania.

§ 23

Waloryzacja wynagrodzenia

1. Wynagrodzenie Wykonawcy, w części niewypłaconej, na zasadach określonych w umowie oraz w art. 439 PZP, podlegać będzie zmianie wysokości w przypadku zmiany ceny dających się wyodrębnić i ustalić materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia. Waloryzacja może być dokonywana z zachowaniem następujących zasad i w następujący sposób:
  - 1) waloryzacja wynagrodzenia następuje nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od daty zawarcia umowy;

- 2) sposób określenia wpływu zmiany ceny materiałów lub kosztów na koszt wykonania zamówienia, określa się jako waloryzację wynagrodzenia;
  - 3) każda ze Stron może wystąpić z wnioskiem o zmianę wysokości wynagrodzenia za wykonanie zamówienia wraz z podaniem uzasadnienia zmiany i przedłożyć kalkulację nowej wysokości wynagrodzenia;
  - 4) poziom zmiany cen poszczególnych materiałów do wykonania zamówienia lub kosztów, uprawniających Strony do żądania zmiany -wysokości wynagrodzenia nie może być mniejszy niż 5 % ceny danego materiału lub kosztu określonego w kosztorysach ofertowym o których mowa w § 2 ust. 3;
  - 5) zmiana wysokości wynagrodzenia następowała będzie w oparciu o wskaźnik zmiany cen produkcji budowlano-montażowej, publikowany przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (dalej Prezesem GUS) w Biuletynie Statystycznym, w przypadku, gdyby ww. wskaźnik przestał być dostępny, zastosowanie znajdzie wskazany przez Zamawiającego inny, najbardziej zbliżony wskaźnik publikowany przez Prezesa GUS;
  - 6) Strony będą uprawnione do waloryzacji wynagrodzenia wyłącznie w sytuacji wykazania, że na dzień zaistnienia podstaw do waloryzacji cen wskazanych w kosztorysach o których mowa w § 2 ust. 3 umowy ceny są niższe lub wyższe aniżeli ceny produkcji budowlano – montażowej, publikowane przez Prezesa GUS w Biuletynie Statystycznym;
  - 7) Strona jest obowiązana powiadomić o podstawie do dokonania waloryzacji maksymalnie w terminie 14 dni od daty zaistnienia przesłanek lecz nie później niż miesiąc przed terminem, o którym mowa w § 3 umowy;
  - 8) waloryzacji podlega wynagrodzenia należne Wykonawcy, za tę część zamówienia która zostanie wykonana po waloryzacji;
  - 9) maksymalna wysokość zmiany wynagrodzenia określonego w § 4, jaką dopuszcza Zamawiający w efekcie zastosowania postanowień o zasadach wprowadzania zmian w wysokości wynagrodzenia wynikających z dokonywania waloryzacji, nie może przekroczyć wartości 15 % wynagrodzenia brutto określonego w § 4 umowy z chwili jej zawarcia;
  - 10) postanowień umownych w zakresie waloryzacji nie stosuje się po osiągnięcia limitu, o którym w pkt 9.
2. Strona wnioskująca o zmianę sporządza projekt aneksu do umowy uwzględniający waloryzację cen, aneks ten powinien być zawarty przez Strony w terminie 30 dni od daty przedłożenia go drugiej Stronie. Wykonawca, którego wynagrodzenie zostało zmienione zgodnie z ust.1 w terminie do 30 dni od daty zawarcia z Zamawiającym aneksu, zobowiązany jest do zmiany wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy, z którym zawarł on umowę, w zakresie odpowiadającym zmianom cen materiałów lub kosztów których aneks dotyczy.

§ 24

Pozostałe postanowienia

4. W sprawach nieuregulowanych umową stosuje się przepisy PZP, Kodeksu cywilnego i Prawa budowlanego.
5. W przypadku zaistnienia pomiędzy stronami sporu wynikającego z umowy lub pozostającego w związku z umową, strony zobowiązują się do jego rozwiązania w drodze mediacji. Mediacja prowadzona będzie przez Mediatorów Stałych Sądu Polubownego przy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z Regulaminem tego Sądu.
6. Jeżeli w wyniku mediacji strony nie zawrą ugody sądem właściwym do rozstrzygania sporu będzie sąd właściwy dla siedziby Zamawiającego.
7. Umowę sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których dwa egzemplarze otrzymuje Zamawiający, a jeden Wykonawca.

ZAMAWIAJĄCY

WYKONAWCA